

Summary

The book *From Bator to Tokarczuk. The Latest Polish Novels From a Perspective of Teaching Polish as a Foreign Language* authored by Justyna Zych and Michala Benešová contains ten sets of exercises based on selected excerpts from five contemporary Polish novels. Each of these teaching materials is accompanied by an extensive methodological commentary. The rationale for using the chosen texts in Polish as a foreign language class is explained, detailing the cultural content as well as noteworthy vocabulary and grammatical structures they include. Additionally, specific instructions are provided on how to optimally use the proposed exercises in class.

The main part of the book is preceded by an introduction that outlines its structure and theoretical foundations. The concept of the publication is based on an anthropological approach to literature, viewing literary works not only as fiction but also as a reflection of cultural scripts present in the real world. It also employs a strategic approach to using literature in language classes, involving reading the text and discussing it, for which appropriate language exercises are designed to prepare students.

The publication is aimed at all teachers of Polish as a foreign, second, or heritage language who wish to present the latest Polish literature in their classes. Thanks to the answer key provided at the end of the book, it can also be used independently by learners of Polish who have achieved an advanced level and wish to improve their knowledge of Polish and explore the latest Polish literature on their own.

The novels selected as sources for language exercises and for activities that introduce cultural content can be considered significant and representative, as they have been widely discussed in recent years and have received major literary awards in Poland. The selection includes the following novels: *Piaskowa Góra* (Sandhill, 2009) by Joanna Bator, *Kości, które nosisz w kieszeni* (The Bones You Carry in Your Pocket, 2021) by Łukasz Barys, *Stramer* (Stramer, 2019) by Mikołaj Łoziński, *Baśń o węzowym sercu, czyli wtóre słowo o Jakóbie*

Szeli (A Tale of a Serpent's Heart: The Second Word on Jakób Szela, 2019) by Radek Rak, and *Prowadź swój pług przez kości umarłych* (Drive Your Plow Over the Bones of the Dead, 2009) by Olga Tokarczuk.

The selected excerpts from these novels help introduce learners to various periods in Polish history—from the Galician slaughter of 1846 to the political transformation of 1989—as well as different cities and regions in Poland, such as Pabianice or Lower Silesia. They also address issues that have been prominent in recent years in Polish public discourse, such as animal rights or history presented from the perspective of the working class.

The two authors of this publication each chose one excerpt from each of the five books, resulting in a unique dual perspective combining literary and language-teaching insights on these novels. Each researcher focused on different themes within these works, which has led to a diverse selection of excerpts and exercises. The materials include exercises on reading comprehension, vocabulary, grammar, explanations of proper names and other cultural references, as well as exercises that develop writing and speaking skills, including discussions on challenging and controversial topics.

Due to the significant language difficulty and many references to Polish history and culture, the selected readings and accompanying exercises are intended for learners of Polish who have reached a high level of language proficiency—at least B2, and in some cases even C1 or C2.

Shrnutí

Publikace *Od Bator k Tokarczuk. Nejnovější polské romány ve výuce polštiny pro cizince* autorem Justyny Zych a Michaly Benešové obsahuje deset sad cvičení inspirovaných vybranými fragmenty pěti současných polských románů. Každý z těchto návrhů je opatřen dodatečným metodickým komentářem. Tyto komentáře objasňují opodstatněnost využití těchto textů v hodinách praktického jazyka, upozorňují na jejich kulturní obsah i využitelnou slovní zásobu a gramatické struktury, zahrnují však také podrobné instrukce, jak navrhovaná cvičení v hodinách polštiny co nejlépe využít.

Hlavní částí knihy předchází úvod přibližující uspořádání jednotlivých kapitol i teoretické základy, z nichž autorky vycházely. Koncepce publikace je inspirována antropologickým přístupem k literatuře, který vnímá dílo nejen jako literární fikci, ale také jako odraz vzorců a mechanismů platných v mimotextovém světě. Pracuje také se strategickým přístupem k využití literatury v hodinách cizího jazyka, jenž zahrnuje četbu textu a následnou diskusi o něm, na kterou mají studentky a studenti připravit vhodně koncipovaná jazyková cvičení.

Publikace je určena všem učitelům a lektorům polského jazyka jako cizího, druhého či zděděného, kteří by v rámci svých kurzů rádi pracovali s nejnovější polskou literaturou. Díky klíči umístěnému na konci knihy ji mohou využívat i samouci, kteří dosáhli vyšší pokročilosti a chtěli by nejen zdokonalit svoji znalost polštiny, ale také se seznámit se současnou polskou literaturou.

Romány, které se staly základem pro navrhovaná jazyková cvičení a další úkoly přibližující cizincům polskou kulturu, lze považovat za významné a reprezentativní. V posledních letech se o nich vedla široká diskuse a získaly významná literární ocenění. Jedná se o následující tituly: *Piaskowa Góra* (Pískový vrch, 2009) Joanny Bator, *Kości, które nosisz w kieszeni* (Kosti, které nosíš v kapse, 2021) Łukasze Baryse, *Stramer* (Stramer, 2019) Mikołaje Łozińskiego, *Baśń o wężowym sercu, czyli wtóre słowo o Jakóbie Szeli* (Báje o hadím srdci, 2019) Radka Raka a *Prowadź swój pług przez kości umarłych* (Svůj vůz i pluh veď přes kosti mrtvých, 2009) Olgy Tokarczuk.

Analyzované fragmenty těchto románů umožňují seznámit studentky a studenty s různými obdobími polských dějin (od tzv. haličské řeži po transformaci spojenou s rokem 1989), s různými polskými městy a regiony (např. Pabianice nebo Dolní Slezsko), ale také s tématy a fenomény, které se v posledních letech staly součástí polské veřejné debaty (např. práva zvířat nebo pohled na historii prizmatem chudších vrstev).

Obě autorky si vybraly po jednom fragmentu z každé z pěti knih, což vytvořilo jakýsi dvojhlas – dvojí pohled na možné využití těchto textů jak v literární vědě, tak ve výuce polštiny jako cizího jazyka. Každá z badatelek se totiž v daných dílech věnuje jiným motivům, díky čemuž jsou zvolené ukázky i navrhovaná cvičení dostatečně různorodá. Součástí každé navrhované lekce jsou cvičení prověřující porozumění textu, lexikální či gramatická cvičení, cvičení zaměřená na problematiku vlastních jmen a jiných kulturně podložených jevů i řada cvičení rozvíjejících kompetence v oblasti psaní a mluvení, včetně schopnosti vést diskusi na obtížná či kontroverzní témata.

S ohledem na vyšší jazykovou náročnost a četné odkazy na polskou historii i kulturu jsou vybrané texty a doprovodná cvičení určena studentkám a studentům, kteří již dosáhli vyšších jazykových úrovní, tedy minimálně B2, v některých případech dokonce C1 nebo C2.